

**»KJE BO VODA – kreativna delavnica za tiste, ki jim ni mar««
ali STANJE IN PERSPEKTIVE RAVNANJA Z VODO V SLOVENJI
(13.6.2007, Lucija)**

Več let trajajoče suše na kmetijskih površinah, zavest o »nižanju podtalnice«, vedno glasnejša opozorila o nevarnostih prekomerne uporabe naravnih in umetnih gnojil ter pesticidov in drugih fitofarmaceutskih sredstev v kmetijstvu, se prebijajo na prve strani medijev in vzbujajo v ljudeh strah. Lanskoletne poplave na Gorenjskem, poplave in plazovi v Posavju pred štirimi leti, v Savinjsko Kamniškem koncu leta 1990 in 1995 ter skorajšnja poplava v Pomurju leta 2005 so le še povečale negotovost in jezo v slovenski družbi. Zdi se kot da nam vajeti uhajajo iz rok. Resnici na ljubo, posamezniki, ki se ukvarjamo s problematiko voda in poznamo naravne procese, nismo presenečeni. Poplave so običajen naravni pojav, enako plazovi in suše. Niso pa naraven pojav dejstva, da gradimo objekte tudi na najbolj nevarnih območjih in s tem večamo tveganja. Enako ni naraven pojav, da nevestno prodajamo in uporabljamo okolju in zdravju nevarne snovi. Voda je medij, ki vse te snovi prenaša, akumulira in sprošča. Vodni in obvodni ekosistemi in sploh vsi ekosistemi skladiščijo neizmerne količine človeških odpadkov in nevarnih snovi že najmanj pet desetletij.

Pritiski na vode se žal še povečujejo. Zaradi pozidav izginajajo naravne poplavne površine, višine vode v rekah so velike že ob manjšem deževju, saj imajo struge rek vedno manj prostora, vanje pa hitreje kot prej pritečejo vode iz ulic. Energetska politika je vode prepoznala kot obnovljajoči se vir, ki naj bi ga še bolj izkoristili. Kmetijska politika v Evropi se zaradi spreminjajoče klime pripravlja na daljše suše. Namakanje vidi kot eno izmed nujnih rešitev zagotavljanja zadostnih količin hrane. Nekatere kmetijske površine se že spreminjajo v polja za proizvodnjo biogoriva. Spreminja se slovenska krajina, manjša se biotska pestrost, ogrožena je odpornost naravnih ekosistemov. Vode in njen prostor so še posebej pod velikim udarom.

Pretekli socio ekonomski razvoj je zagotovil, da imamo v Sloveniji dobro razvito vodooskrbo, odpadne vode urejamo v zadnjem desetletju. Vpašanje je, kako smo ob tem finančno in okoljsko učinkoviti. Enako se sprašujemo kako smo uspešni pri varstvu še obstoječih in še ne rabljenih vodnih virov. Sprašujemo se kako smo učinkoviti pri stanovanjski politiki. Ali ni že preveč vodnega prostora pozidanega? Čakajo nas tudi vprašanja onesnaženosti voda in sedimentov s karcinogenimi snovmi. In ne nazadnje, kako se bomo lotili obravnave velikih pričakovanj in želja po gradnji novih in novih malih hidroelektrarn. Mnogi si želimo odgovora na vprašanje energetske učinkovitosti in uresničevanja strategij razvoja, kjer privatno ne bo bogatelo na račun javnega oziroma naravnega. Ne le na točki javno – zasebno, tudi v vsakodnevem življenju se srečujemo z etičnimi vprašanji, vprašanji kulture bivanja in vzorcev obnašanja. Ali niso naše bivanjske navade že pretirano zahtevne do okolja in narave. Za naš življenski slog porabimo velike količine energije. Slovenske reke že sedaj prispevajo znaten delež v energetske bilanco Slovenije. V območju energetske in prostorske potratnih naselij je vedno več slovenskih rek, ki so zato utrjene z betonom ali kamnom. V nedrja tal se potiska vedno več toplotnih in namakalnih črpalnih naprav. Nadzor nad dogajanjem je zaradi velike dinamike težek. Zato vse posledice posegov v prostor in v vodne ekosisteme radi pripišemo kar klimatskim spremembam.

Za odstiranje tančic okoli naštetih problemov in postavljenih vprašanj smo organizirali srečanje prodornih mislecev in strokovnjakov. Prosili smo jih, da nam predajo svoje sporočilo in nam pomagajo k ustvarjanju pozitivnega vzgiba za akcije. Z njihovo pomočjo bi želeli iskati odgovore in ideje. Vprašanj nam torej ne manjka, negotovosti je vedno več, čas je za skupen dogovor kako naprej. Upamo, da se bo krog ljudi, ki sodeloval pri »zadevah z vodo«, razširil tudi s strokovnjaki iz družboslovnega področja in pozorno, razumno in aktivno javnostjo.

Dr. Lidija Globevnik

PROGRAM:

vodenje posveta: dr. Dušan Plut in dr. Lidija Globevnik

9,00 OTVORITEV in UVOD V POSVET

Dr. Mitja Bricelj, državni sekretar na ministrstvu za okolje in prostor

Dr. Lidija Globevnik, predsednica Društva vodarjev Slovenije

PREDAVANJA

Tema: DRŽAVNA POLITIKA DO VODA

Dr. Primož Banovec: Učinkovitost programov vodooskrbe in varstva kakovosti voda

Ga. Stanka Koren: Institucionalna in finančna učinkovitost upravljanja voda

Dr. Franci Steinman: Vodarski pogled na obstoječe upravljanje voda v Sloveniji

G. Igor Plestenjak: Kaos kot sistem ali kako v Sloveniji urejamo vode

Dr. Miran Veselič: Kaj se dogaja s podzemno vodo v Sloveniji

Dr. Aleš Bizjak: Rezultati izbora pomembnih zadev upravljanja voda v Sloveniji

Tema: NOVI IZZIVI PRI RAVNANJU Z VODO

Dr. Mitja Bricelj: Modeli trajnostnega upravljanja obal in morij

Dr. Mihael J. Toman: Mokrišča – naravni neizkoriščeni potenciali ali breme prihodnosti

(9,15-11,15 predavanja, 11,15 - 11,30 Razprava)

ODMOR 11,30-12,00

Dr. Lidija Globevnik: Principi upravljanja z ekosistemi

Mag. Andrej Sovinc: Ena narava, en svet, naša prihodnost

Dr. Andrej Lukšič in Mag. Maja Bahor: Politološki pogled na povodje v Sloveniji

Mag. Maja Simoneti: Integracija vodnega prostora v načrte upravljanja parkov

Tema: ETIČNI IN SOCIO EKONOMSKI POMEN VODE V SLOVENSKI DRUŽBI

Dr. Drago Kos: Kako v Sloveniji ravnamo z vodo – sociološki pogled

Dr. Peter Novak: Voda in energetska politika

Dr. Andrej Udovč: Voda in kmetijske politike

Mag. Marta Vahtar in Alenka Babnik: Reke v urejanju prostora – lastniško pravni konflikt

Dr. Marko Uršič: Voda, misli in sanje

(12,00-14,00 predavanja, 14,00 - 14,30 Razprava in zaključki)

Pojasnilo:

Na posvetu predavajo odebeljeno označeni predavatelji, ostali objavijo članke v zborniku.

VODITELJA:

dr. Lidija Globevnik in dr. Dušan Plut

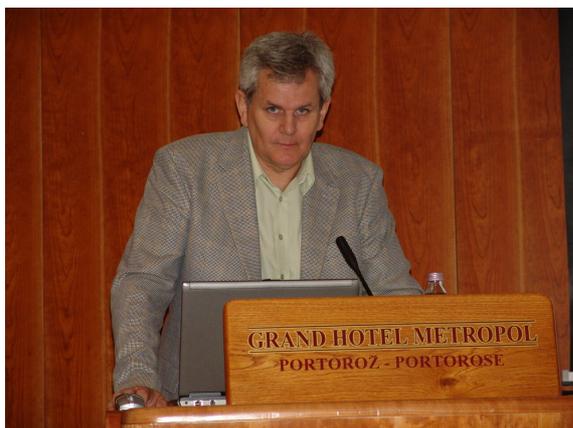
PREDAVATELJI:

dr. Primož Banovec

Stanka Koren

dr. Franci Steinman

dr. Aleš Bizjak

dr. Mitja Bricelj

dr. Mihael J. Toman

dr. Drago Kos

mag. Andrej Sovinc

dr. Andrej Lukšič in Mag. Maja Bahor

dr. Andrej Udovč

dr. Marko Uršič

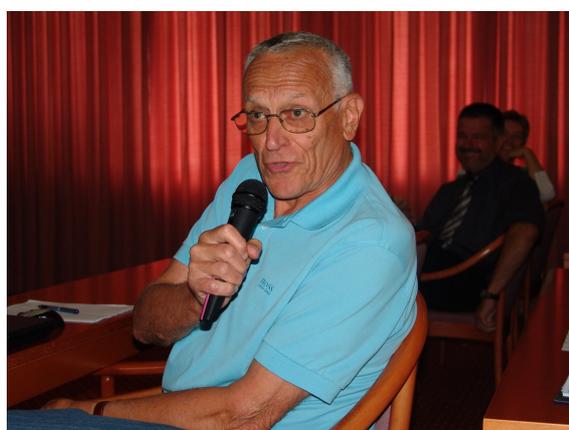

Igor Plestenjak

RAZPRAVLJALCI:

dr. Ana Vovk Korže

dr. Mitja Rismal

dr. Uroš Krajnc

Martina Zupan

Vesna Metelko Skutnik

Franci Avšič

Smiljan Juvan

Jože Panjan

UDELEŽENCI

ZAKLJUČKI POSVETA:

1. Izhodišče za ravnanje z vodo je upravljanje na nivoju porečij in podporečij, ki naj bo sistematično in dolgoročno naravnano. Prizadevati si moramo, da porečje postane planska kategorija.
2. Stroka naj se še naprej odpira in sodeluje z drugimi strokami tudi na operativni ravni.
3. Za učinkovito medsektorsko povezovanje je treba prilagoditi organiziranost vodarstva.
4. Strokovnjaki vodarstva se moramo aktivno vključevati v oblikovanje drugih politik, programov, načrtov itd, za kar moramo ustvarjati pozitivno polje delovanja.
5. Upoštevati je treba izkušnje, tradicijo, obstoječe znanje in obstoječi socialni kapital, kar pomeni tudi zaupanje v lastno delo.
6. Krepiti lastno strokovnost, krepiti usposobljenost za komunikacijo z javnostjo, vzpostavljati in vzpodbujati komunikacijske procese; z javnostjo premišljeno sodelovati.
7. Vzpodbujati moramo soodgovornost javnosti pri ravnanju z vodo.
8. Ciljno delati na naslednjih problematikah:
 - Spreminjati paradigmo rabe podzemnih in površinskih voda in preverjati obstoječe norme;
 - Krepiti strokovnost vodarstva;
 - Izvajati ekološke obnove voda;
 - Razmišljati o tem kako upravljati z vodami na prilagojen način: prihajati na teren, biti na terenu, sodelovati z vsemi akterji na terenu.
9. Posvet da pobudo, da se izdela strategija upravljanja z vodami v Sloveniji.